

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000-plan 2010-2015

Silkeborgskovene

Natura 2000-område nr. 57
Habitatområde H181

Kolofon

Titel:

Natura 2000-plan 2010-2015. Silkeborgskovene
Natura 2000-område nr. 57
Habitatområde H181

Emneord:

Habitatdirektivet, Miljømålsloven, målsætninger, indsatsprogram,
Natura 2000-planer, Silkeborgskovene

Udgiver:

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Ansvarlig institution:

Naturstyrelsen
Lyseng Allé 1
8270 Højbjerg
www.naturstyrelsen.dk

Copyright:

Naturstyrelsen, Miljøministeriet

Sprog:

Dansk

År:

2011

ISBE nr.

978-87-7091-175-7

ISBN nr.

978-87-7091-176-4

Dato:

1. december 2011

Forsidefoto: Slåensø i Silkeborg Sønderskov. En rentvandet, naturligt næringsrig sø omgivet af gammel bøgeskov.

Fotograf: Keld Mortensen, NatureEyes

Resume:

Natura 2000-plan for Silkeborgskovene (nr. 57). Natura 2000-planen skal sikre gunstig bevaringsstatus for områdets udpegede arter og naturtyper. Området og truslerne mod de udpegede naturtyper og arter beskrives, og der fastlægges målsætninger og indsatser for naturtyperne og arterne. Der foretages en strategisk miljøvurdering af planen.

Må citeres med kildeangivelse

Indhold

Forord	4
Natura 2000-planlægning	5
<i>Natura 2000-planen er bindende for myndighederne</i>	5
Områdebeskrivelse	6
Trusler mod områdets naturværdier	9
Igangværende pleje og genopretning	10
Tilstand og bevaringsstatus/prognose	11
<i>Vurdering af tilstand</i>	11
<i>Vurdering af bevaringsstatus/prognose</i>	14
Målsætning	17
<i>Overordnet målsætning for Natura 2000-området</i>	18
<i>Konkrete målsætninger for naturtyper og arter</i>	18
<i>Modstridende interesser</i>	19
Indsatsprogram	20
<i>Generelle retningslinjer</i>	20
<i>Konkrete retningslinjer</i>	21
<i>Forslag til virkemidler</i>	22
Sammenhæng og synergi med vandplan	23
Strategisk miljøvurdering	23
Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets placering og afgrænsning	
Bilag 2. Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler	
Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver	
Bilag 4. Miljørapport for Natura 2000-planen	

Foto: Claus Bjørn Larsen

Danmarks VIP-natur får egen bodyguard

Hvad har Skagens Gren, Silkeborgskovene og det Sydfynske Øhav til fælles? Eller klokkefrøen, fiskeørnen og gråsælen? De er alle en del af Danmarks særligt værdifulde natur, som vi er forpligtet til at passe godt på. Det samme gælder strandengen, højmosen og boblerevet. Natura 2000-områderne er et netværk af naturområder i EU, der indeholder særligt værdifuld natur set i et europæisk perspektiv. Natura 2000 skal sørge for, at alle 27 EU-lande drager omsorg for egne truede dyr, planter og natur.

Danmark har i alt 246 Natura 2000-områder. Hvert område får nu sin helt egen naturplan, der skal fungere som bodyguard. Det er i alt for mange år gået tilbage for naturens mangfoldighed. Nu skal planerne sørge for, at staten, kommuner og lodsejere drager omsorg for de naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede sårbare eller sjældne i EU.

Ny natur på vej

Naturplanerne er den hidtil største naturindsats, der nogensinde er sat i værk i Danmark. Budgettet er ca. 1,8 mia. kroner og vil i stor udstrækning blive finansieret af EU's landdistriktsmidler. Den planlagte indsats dækker ca. 1.600 km², hvoraf de 40 km² er ny natur.

Der er planlagt hundredvis af nye vandhuller, som vil sikre levesteder for padder som klokkefrøen og vandsalamanderen. 200 km² løvskov skal beskyttes mod rydning, og flere hule, gamle og døde træer vil give levesteder for svampe, flagermus og insekter. Fiskeri på havet skal reguleres, så de unikke danske boblerev sikres mod at blive ødelagt af fiskeredskeer, og danske højmoser skal igen have mulighed for at få det bedre. Lige nu er de truet af udtørring og tilgroning. Med naturplanerne skal der ryddes krat og buske og gives bedre og mere naturlige vandforhold.

Tilbagegangen stoppes

Som ny miljøminister er jeg glad for, at vi nu har en plan for at stoppe naturens tilbagegang i Natura 2000-områderne. Der må ikke ske yderligere skade på naturen. Planerne har været for længe undervejs under VK-regeringen. Natura 2000-områderne blev udpeget i årene 1998-2004, og tilbagegangen skulle være standset allerede sidste år.

Danmarks nye SRSF-regering vil føre en mere aktiv og fremsynet naturpolitik. De 246 Natura-områder har nu hver en bodyguard, mens regeringen laver en plan for hele Danmark. Naturplan Danmark skal sætte ambitiøse mål – ikke blot for den natur som findes i Natura 2000-områderne, men for hele den danske natur.

Lad os så komme i gang !

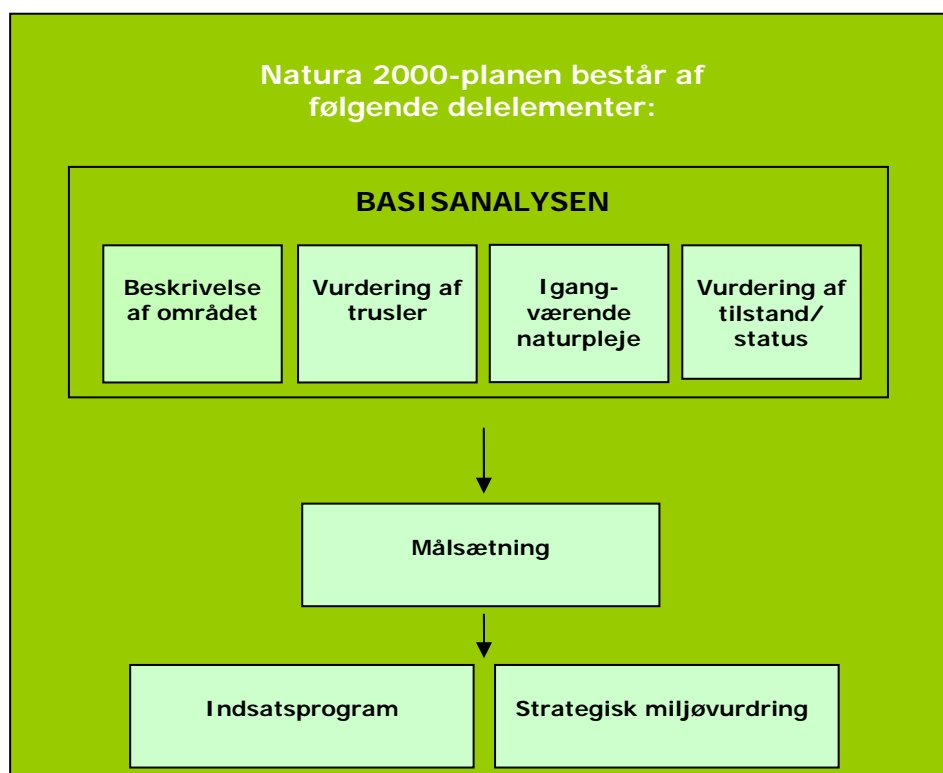
Med venlig hilsen
miljøminister Ida Auken

Natura 2000-planlægning

EU's Natura 2000-direktiver (Fuglebeskyttelses- og Habitatdirektiverne) forpligter Danmark til at gøre den nødvendige indsats for at sikre eller genoprette en række sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper og arter. Gennem en målrettet indsats i de udpegede Natura 2000-områder bidrager Danmark til at sikre den europæiske natur og dens mangfoldighed.

Med henblik på at prioritere den nødvendige indsats udarbejder Naturstyrelsen en Natura 2000-plan, der dækker hvert af de udpegede beskyttelsesområder. Natura 2000-planen er en sammenfattende plan, som både indeholder Natura 2000-skovplan for de skovbevoksede fredskovpligtige arealer og Natura 2000-plan for øvrige områder samt arter.

Planen omfatter "udpegningsgrundlaget", dvs. de naturtyper og arter, som området er udpeget for. Natura 2000-planens indhold er vist i figur 1.

Figur 1. Opbygning af en Natura 2000-plan.

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne

Natura 2000-planen er bindende, således at alle myndigheder i deres Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Natura 2000 plan

arealdrift, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt skal lægge Natura 2000-planen til grund. Planen er vedtaget i 2011, hvorefter kommunalbestyrelserne og Naturstyrelsen udarbejder bindende handleplaner, som skal sikre gennemførelsen af Natura 2000-planen. Direkte statslig opfølgning i form af bekendtgørelser o.l. sker dog på grundlag af Natura 2000-planen. Offentlige lodsejere kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i deres drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v. på grundlag af konsekvensvurderinger mm. Der er ikke gennemført en konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte planer, idet der ikke i planen er taget konkret stilling forvaltningsindsatsens præcise lokalisering eller valgt forvaltningsmetoder. Der er dog i Natura 2000-planen taget stilling til afvejning mellem modsatrettede naturinteresser i de tilfælde hvor sådanne allerede på nuværende tidspunkt i planlægningen kan forudses, og hvor en sådan afvejning er forbundet med og nødvendig for forvaltningen af området. Evt. konkrete konsekvenser af denne afvejning vil blive afklaret i forbindelse med gennemførelsen af planen og valg af virkemidler.

Natura 2000-planens målsætninger er bindende og skal desuden anvendes ved konsekvensvurdering i forbindelse med myndighedsudøvelse, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 (ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007 med senere ændringer) om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Indsatsprogrammets retningslinjer er ligeledes bindende og danner grundlag for områdets handleplan og eventuelle drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen koordineres med vandplanen for hovedvandopland Randers Fjord og bliver ligesom denne revideret hvert 6. år. De dele af Natura 2000-planen, der vedrører skovbevoksede fredskovspligtige arealer, revideres dog kun hvert 12. år.

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området har et areal på 1455 ha – heraf er langt størstedelen (1409 ha) statsejet. Området afgrænses som vist på bilag 1. Natura 2000-området består af Habitatområde nr. H181. På Naturstyrelsens hjemmeside www.naturstyrelsen.dk samt i figur 2 og bilag 2 er der angivet hvilke naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for dette område.

Natura 2000 plan

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 181		
Naturtyper:	Lobeliesø (3110)	Hængesæk (7140)
	Kransnålalge-sø (3140)	Kildevæld (7220)
	Næringsrig sø (3150)	Rigkær (7230)
	Brunvandet sø (3160)	Bøg på mor med kristtorn (9120)
	Vandløb (3260)	Bøg på muld (9130)
	Å-mudderbanke (3270)	Ege-blandskov (9160)
	Tør hede (4030)	Skovbevokset tørvemose (91D0)
	Tidvis våd eng (6410)	Elle- og askeskov (91E0)
	Arter:	Bækklampret (1096)
Stor vandsalamander (1166)		Odder (1355)

Figur 2. Naturtyper og arter, der udgør udpegnings-grundlaget for Natura 2000-området.

Området ligger som en mindre del af det skovdominerede søhøjland syd og øst for Silkeborg. Det stærkt kuperede landskab er formet af store erosionsdale, som har skåret sig ned i den oprindelige moræneflade. I bunden af dalene har isen efterladt store bassiner, der nu er opfyldt af søer og af Gudenåen.

Silkeborgskovene er en del af Danmarks største sammenhængende skovområde og er naturligt delt i Nordskoven, Vesterskoven, Østerskoven og Sønderskoven. I kraft af sit naturgrundlag og sin størrelse har hele skovområdet et meget stort naturpotentiale. Nordskoven, Vesterskoven og Østerskoven bærer præg af tidligere tiders intensive skovbrugsdrift, mens Sønderskoven er meget afvekslende og præget af store områder med gammel løvskov. Inden for området findes en meget stor andel af Danmarks samlede forekomst af skovnaturtypen bøg på mor med kristtorn. I Nordskoven ligger Hårup Sande, hvor flyvesand med lave klitter har overlejret den mere næringsrige jordbund. Området er meget næringsfattigt og indeholder nu en lysåben fyrreskov med mindre hedeområder og en skovbund med lyng og laver og med en artsrig svampeflora.

Ca. 1/6 af habitatområdets areal udgøres af søer. I området indgår dele af de noget næringsbelastede Borre Sø og Thorsø. De mere rentvandede, kilde- og regnvandsfødte søer som Almind Sø og den op til 12 m dybe Slænsø er artsrige og har et alsidigt naturindhold. I nordenden af Østerskoven findes 3 rene, brunvandede søer, Uglsø, Mørksø og Avnsø med omgivende artsrig mosenatur.

Den lysåbne natur udgør kun en meget lille del af området. I dalen mellem Vesterskoven og Rustrup Skov ligger Jenskær, der både rummer skovbevokset tørvemose og et mindre område med artsrig, lyskrævende kærvegetation.

Odder findes udbredt i området mens stor vandsalamander er registreret i et enkelt vandhul. Damflagermus er registreret fouragerende

Natura 2000 plan

over områdets søflader, og bæklampret er udbredt i områdets mindre vandløb.

Både skov- og søområderne har stor rekreativ værdi og udnyttes ret intensivt til skovture, vandre- og mountainbiketure, løb og sejlads.

Det planlagte motorvejsanlæg i Kombilinen gennem Nordskoven og Hårup Sande berører ikke kortlagte naturtyper på udpegningsgrundlaget. Kun en mindre del af motorvejsanlægget gennem Nordskoven berører afgrænsningen af Natura 2000-området. I VVM-redegørelsen for projektet er det vurderet, at anlægget ikke har væsentlig negativ indflydelse på de arter og naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget for området.

I basisanalyserne for Natura 2000-området nr. 57 Silkeborgskovene findes der en mere detaljeret gennemgang af området.

Se www.naturstyrelsen.dk

Natura 2000-området ligger i Silkeborg Kommune og indenfor vandplanområdet hovedvandområde Randers Fjord.

Bøgeskov på morbund på ådalsskrænten oven for Hårup Sande. Skovområdet er nu udlagt til urørt skov, og den del af naturindholdet, der er knyttet til dødt ved, er stigende. Foto: Lasse Werling.

Trusler mod områdets naturværdier

I det følgende afsnit skal de oplyste trusler forstås som påvirkninger af naturtyper og arter, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Trusler er i den forbindelse aktuelt forekommende og konkrete påvirkningsfaktorer, der enkeltvis eller i samvirkning vil kunne forhindre, at naturtyperne og arterne opnår gunstig bevaringsstatus. Det kan dog også være potentielle påvirkningsfaktorer i det omfang, at der er viden om, at påvirkningerne periodevis er forekommet i området, men aktuelt ikke er til stede. Aktuelle påvirkninger, der f.eks. reguleres internationalt eller i anden sammenhæng, og derfor ikke er et anliggende for Natura 2000-planen, kan også fremgå, men vil ikke være en del af denne Natura 2000-plans indsatsprogram.

Arealreduktion/fragmentering Arealerne af tør hede, rigkær, tidvis våde enge, kildevæld og hængesæk er meget beskedne, og forekomsterne ligger delvis isolerede i det skovdominerede landskab. Naturtypernes tilknyttede plante- og dyreliv har derved øget risiko for at uddø, fordi de beskedne arealer ikke kan opretholde så mange og så store bestande af de pågældende arter, og fordi de isolerede forekomster forringer arternes spredningsmuligheder. Det samme er tilfældet for stor vandsalamander, idet der inden for området er forsvundet en del vandhuller, og området vurderes nu at have for få velegnede ynglevandhuller for stor vandsalamander.

Næringsstofbelastning Overslagsberegninger viser, at belastning med kvælstof fra luften overskrider den laveste ende af tålegrænseintervallet for naturtyperne rigkær, tidvis våd eng og tør hede i Natura 2000-området. Den høje ende af tålegrænseintervallet er overskredet for alle skovnaturtyper samt for hængesæk.

Den højeste ende af tålegrænseintervallet er også overskredet for de næringsfattige sønaturtyper lobeliesø og brunvandet sø samt uforurenede, kildefødte søer uden tilløb af typen næringsrige søer. I flere af de større søer i Natura 2000-området er naturtilstanden ikke tilfredsstillende som følge af vandbåren næringsstofbelastning fra dyrkede marker og tidligere spildevandsudledning, der har påvirket det naturlige dyre- og planteliv i søerne. Tidligere tilførsel af næringsstoffer har bevirket, at der i søerne har ophobet sig en pulje af næringsrigt bundslam. Dette udgør nu en betydelig intern belastning med fosfor, som om sommeren resulterer i vækst af planktonalger, der gør vandet uklart og medvirker til, at undervandsplanterne bliver skygget så meget, at de reduceres eller helt forsvinder.

Tilgroning Indvandring af nåletræarter vurderes på lang sigt at udgøre en trussel mod skovnaturtyperne bøg på mor med kristtorn, egeblandskov, skovbevokset tørvemose samt elle- og askeskov. Der er

problemer med tilgroning med vedplanter og/eller høje urteagtige planter på arealet med hængesæk, tidvis våd eng og rigkær. På arealet med tør hede medfører manglende drift, at hedelyngen ikke forynges, og hederne udvikler sig derfor til græsheder. Fuldstændig overskygning med træer kan gøre vandhuller uegnede som ynglelokaliteter for stor vandsalamander.

Uhensigtsmæssig drift og utilstrækkelig beskyttelse Intensiv skovdrift kan medføre, at skovnaturtyper forringes eller ødelægges. I området er der registreret trusler fra intensiv skovdrift i form af jordbearbejdning i bøg på mor med kristtorn og skovbevokset tørvemose. Der er i øvrigt en utilstrækkelig beskyttelse af skovnaturtyper mod bl.a. konvertering til andre træarter.

Hindring af landskabsdynamik. Vandløbene inden for området er delvis regulerede, og derfor er vandløbsnaturen ikke præget af naturlig dynamik. Reguleringen hæmmer vandløbenes naturlige, fysiske variation og påvirker dermed udbredelsen af bæklampret. Der er desuden sandvandring på enkelte strækninger af vandløbene.

Invasive arter. Indvandring og opvækst af invasive nåletræsarter er en trussel på hedearealet og i et af områderne med hængesæk. Spredning af den invasive art japan-pileurt er en trussel i skovbevoksede tørvemoser.

Igangværende pleje og genopretning

Langt størstedelen af habitatområdet ejes af staten og administreres af Naturstyrelsen Søhøjlandet efter naturnære principper. Statsskovene er certificeret efter FSC og PEFC systemerne. Naturstyrelsen har udlagt langt størstedelen af de kortlagte skovnaturtypearealer i habitatområdet som urørt skov, naturskov, stævnings-skov, græsnings-skov eller arealer med plukhugdrift.

I Silkeborg Vesterskov er Knagerne fredet (17,8 ha). Formålet med fredningen er at holde de gamle bøgebevoksninger uden for forstmæssig drift.

Naturstyrelsen foretager løbende naturpleje, herunder bl.a. følgende tiltag:

Sønderskov og Østerskov

- Rydning og afbrænding (Loddenkær og Rødebækseng)
- Græsning (Rødkærseng)
- Grøftelukning (Gåsekær)
- Rydning af gran (Oringemose)
- Frilægning og hævning af vandløb (Rødekærseng)
- Fremtidig rydning af gran (Ryttermosen)

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Vesterskov

- Rydning, slåning og faunapassage (Jenskær)

Nordskoven

- Oprensning (Sokær)
- Rydning af opvækst på hedeareal (Hårup Sande)
- Genopretning af græsningsskov incl. floraanalyse (Hårup Skov)

Der er udarbejdet en relativ ny driftsplan (2000-2015), som indeholder generelle retningslinier for behandlingen af de enkelte arealer. Planen kan ses på Naturstyrelsen Søhøjlandets hjemmeside <http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Skov/Statsskovene/Drift/Driftsplan/Soehoejlandet/>.

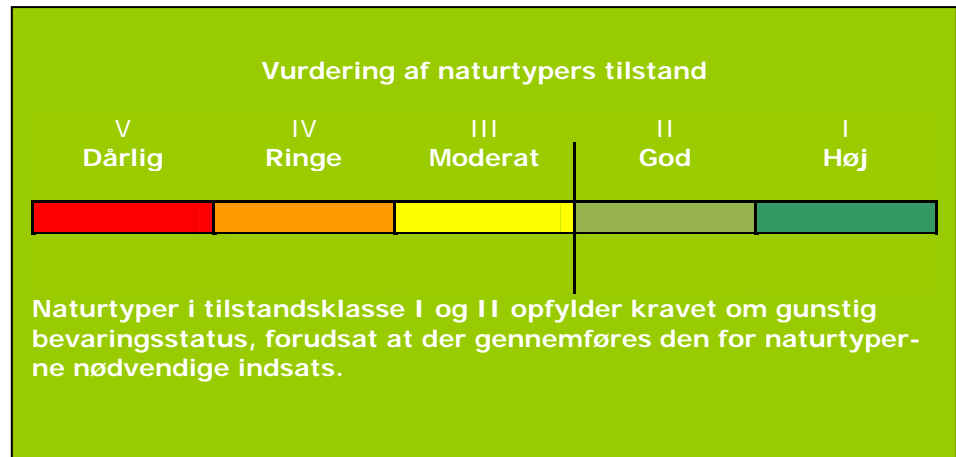
Tilstand og bevaringsstatus/prognose

For nogle naturtyper er der udviklet et system til vurdering af den enkelte naturtypes aktuelle *tilstand*, som er et udtryk for typens aktuelle naturindhold og en række andre målbare faktorer.

Bevaringsstatus for naturtyper og arter er derimod en vurdering af, hvordan deres tilstand vil være i fremtiden, såfremt der ikke sker ændringer i udnyttelsen og i de trusler, der eksisterer i dag. Der er således tale om en *prognose* for arternes og naturtypernes udviklingsretning. I de følgende afsnit er der nærmere beskrevet tilstand og bevaringsstatus/prognose for områdets naturtyper og arter.

Vurdering af tilstand

Der er foretaget en vurdering af tilstanden i 23 lysåbne naturtyper og 10 skovtyper. Naturtyperne er kortlagt i dels basisanalyserne, dels i en efterfølgende kortlægning. Desuden er tilstanden vurderet for udvalgte forekomster af 5 søtyper. Vurderingen bygger på et system, der inddeler forekomster af Habitatdirektivets naturtyper i 5 tilstandsklasser (figur 3), hvor I (høj) er bedst og V (dårlig) er værst. Som led i beregningen af tilstanden beregnes både et artsindeks, baseret på indholdet af plantearter i en cirkel med radius på 5 m og et strukturindeks, baseret på vegetationshøjden, opvækst af vedplanter, forekomst af drænggrøfter m.m. For skovnaturtyperne baseres strukturindeks bl.a. på omfang af jordbearbejdning, afvandingsforhold, forekomst af invasive arter og trækronernes lagdeling i forskellige etager.

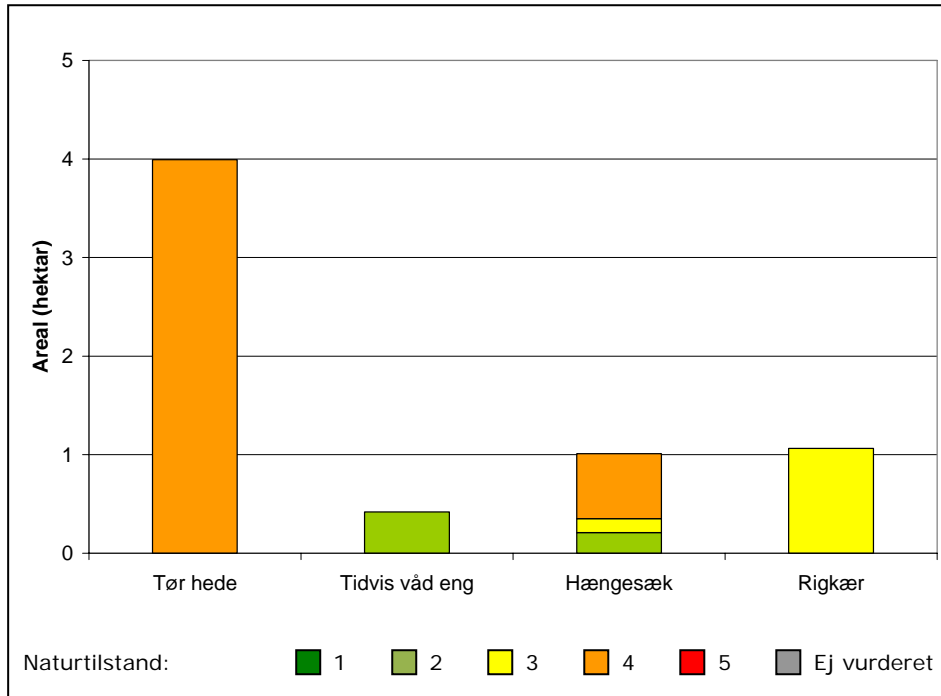

Figur 3. Tilstandsklasser for naturtyper.

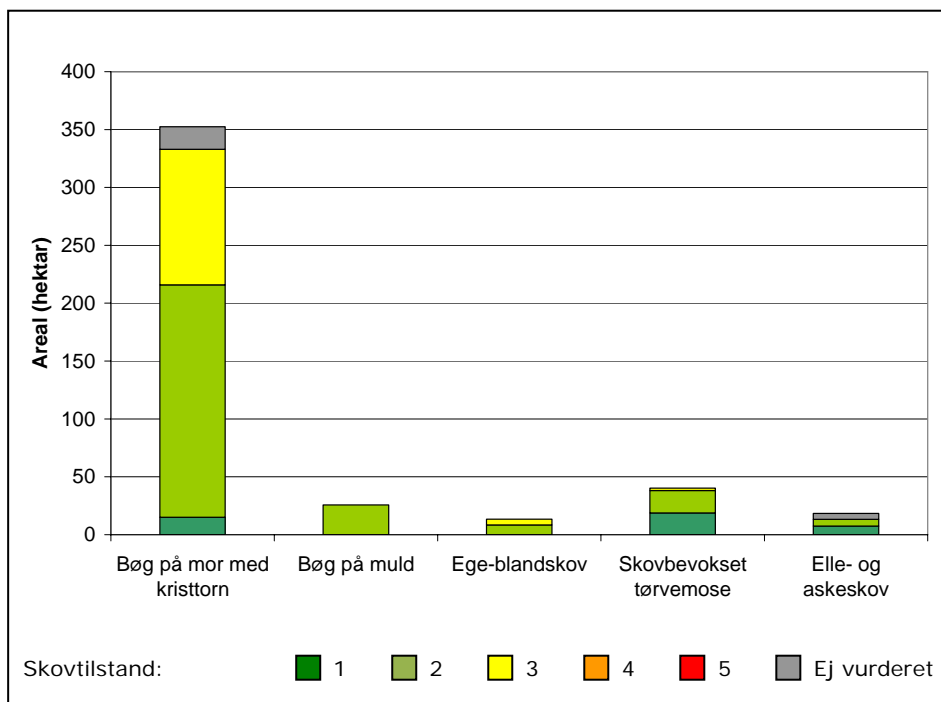
Strukturindeks og artsindeks for den enkelte naturtype vægtes sammen til naturtypens tilstandsklasse på arealet. Et højt strukturindeks kombineret med et lavt artsindeks viser, at naturarealet har forudsætninger for et højt naturindhold, men at de karakteristiske arter ikke er til stede. Et højt artsindeks kombineret med et lavt strukturindeks kan anvendes som et redskab til at lokalisere artsrige forekomster med et stort behov for pleje eller anden indsats.

I figur 4a og 4b er vist natur/skovtilstanden for Natura 2000-området naturtyper. Kun en mindre andel af områdernes vandhul er kortlagt og tilstandsvurderet. I dette Natura 2000-område er der ikke kortlagt vandhuller til naturtype.

Natura 2000 plan

Figur 4a. Naturtilstand for de af Natura 2000-områdets lysåbne naturtyper, som er tilstandsvurderet.

Figur 4b. Skovtilstand for de af Natura 2000-områdets skovnaturtyper, som er tilstandsvurderet.

Natura 2000 plan

I det følgende nævnes eksempler på tilstandsvurderinger i området (se figur 3).

For den tørre hedes vedkommende er strukturforholdene gode, mens der kun er forekomst af meget få karakteristiske arter (artsklasse V). Dette indebærer, at den samlede tilstandsvurdering ikke er tilfredsstillende. En længere tidshorisont med mulighed for indvandring af flere arter er en forudsætning for en tilfredsstillende tilstand.

Arealerne med tidvis våd eng har både gunstige strukturforhold med gunstig hydrologi (strukturklasse II) og et godt indhold af karakteristiske arter (artsklasse II).

De mange små lokaliteter med hængesæk har meget forskellig naturtilstand. 9/10 af arealet har ugunstige strukturer forårsaget primært af tilgroning og uhensigtsmæssig hydrologi (strukturklasse III), mens kun 1/5 af arealet har tilstrækkelig tilstedeværelse af karakteristiske arter. Men artspuljen er således til stede i området, og med forbedring af strukturforholdene, vil naturtypen have mulighed for at udvikle sig gunstigt.

For rigkær er hele arealet i en ugunstig strukturtilstand (strukturklasse III) på grund af tilgroning, men har et godt indhold af karakteristiske arter (artsklasse II). Arealet har et forvaltningsbehov, men en god artspulje. Med hensigtsmæssig drift vil arealet derfor kunne udvikle sig til gunstig tilstand.

Af de 450 ha med skovnaturtyper er 2/3 af arealet i gunstig skovtilstand (klasse I-II). Arealer i ugunstig skovtilstand er primært af skovnaturtypen bøg på mor med kristtorn og trækkes ned af både struktur- og artsklasse. Alle arealer med bøg på muld er i god skovtilstand, mens ca. 5 ha egeblandskov og 2 ha skovbevokset tørvemose trækkes ned i moderat skovtilstand på grund af moderat strukturtilstand (strukturklasse III). Modsat er i alt ca. 25 ha med skovbevokset tørvemose eller elle-/askeskov i høj skovtilstand med høj strukturtilstand (strukturklasse I). Knap 25 ha med bøg på mor med kristtorn og elle- og askeskov er endnu ikke tilstandsvurderet.

Se kort med tilstandsvurdering af de enkelte forekomster i Natura 2000-området på www.naturstyrelsen.dk under "Se på kort".

Der er endnu ikke udviklet et system til vurdering af tilstanden for en række lysåbne naturtyper, marine naturtyper, større søer, vandløb samt arter.

Vurdering af bevaringsstatus/prognose

Miljømålsloven og skovloven fastsætter som et overordnet mål, at naturtyper og arter, som Natura 2000-områderne er udpeget for, skal

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

have en gunstig bevaringsstatus. Gunstig bevaringsstatus er defineret i Habitatdirektivet (figur 5).

Gunstig bevaringsstatus

En naturtypes "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når

- det naturlige udbredelsesområde og de arealer, det dækker inden for dette område, er stabile eller i udbredelse, og
- den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for dets opretholdelse på langt sigt, er til stede og sandsynligvis fortsat vil være det i en overskuelig fremtid, samt når
- bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for den pågældende naturtype, er gunstig

En arts "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når

- data vedrørende bestandsudviklingen af den pågældende art viser, at arten på langt sigt vil opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder, og
- artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket, og
- der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på langt sigt at bevare dens bestande

Figur 5. Habitatdirektivets definition af gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau for naturtyper og arter.

Gunstig bevaringsstatus skal generelt opnås inden for hver af Danmarks to biogeografiske regioner, nemlig den kontinentale og den atlantiske region. Gunstig bevaringsstatus skal dog ifølge EU's vejledning til direktivets artikel 6 også anvendes på de enkelte Natura 2000-områder, men der findes ingen retningslinjer for, hvorledes denne vurdering skal foretages. Den første Natura 2000-plan laves på grundlag af tilgængelig viden og derfor alene ud fra en prognose for de enkelte naturtyper og arters udvikling.

Prognosen for de kortlagte naturtyper er bestemt på områdeniveau ud fra de enkelte forekomsters natur/skovtilstand og aktuelle trusler og inddeles i *gunstig* eller *ugunstig prognose*. Naturtyper i tilstandsklasse I (høj tilstand) eller II (god tilstand) har en gunstig prognose, hvis det vurderes, at tilstanden også kan opretholdes på langt sigt. I mange tilfælde forudsætter det, at der gennemføres den for naturtyperne nødvendige indsats i form af naturpleje, begrænsning af næringsstofftilførsel, forbedring af hydrologiske forhold m.m.

Prognosen for de øvrige naturtyper og alle arterne er baseret på den bedste tilgængelige viden. Her benyttes begreberne *vurderet gunstig*, *vurderet ugunstig* og *ukendt prognose*.

I Natura 2000-området er der foretaget følgende vurdering af prog-

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Natura 2000 plan

nosen for naturtyper og arter:

Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for:

- *Bæklampret*. Arten har stabile bestande inden for området.
- *Odder*. Arten er under spredning og har stigende bestand inden for området.

Prognosen er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- *Alle skovnaturtyperne, lobeliesøer, brunvandede søer og tør hede på grund af overskridelse af tålegrænsen for belastning med kvælstof fra luften.*
- *Næringsrige søer p.g.a. stor belastning med næringsstoffer fra dyrkede arealer, spildevandsudledning mm.*
- *Rigkær, hængesæk og tidvis våd eng p.g.a. tilgroning og på grund af overskridelse af tålegrænsen for belastning med kvælstof fra luften.*
- *Vandløb med vandplanter p.g.a. sandvandring, tidligere reguleringer og udskylning af alger fra næringsrige søer.*
- *Stor vandsalamander, da antallet af mulige ynglevandhuller er få og er gået væsentligt tilbage. Afstanden mellem egnede levesteder er inden for dette område generelt væsentligt større end artens aktionsradius.*

Prognosen er ukendt for:

- *Damflagermus*. Bestand og bestandsudvikling kendes ikke. Arten er dog observeret inden for området ved punktovervågning.
- *Å-mudderbanker*. Naturtypen er ikke kortlagt og kun sporadisk til stede.
- *Kransnålalge-søer*. Naturtypen er ikke registreret inden for området.
- *Kildevæld*. Naturtypen er ikke kortlagt med hensyn til naturindhold.

Slåensø med bøgeskov på morbund. Søen er helt omgivet af skov og er kildefødt. Derfor er den renevandet, og den har en meget artsrig vegetation af undervandsplanter. Foto: Miljøcenter Århus

Målsætning

Det overordnede mål er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget i de enkelte Natura 2000-områder (jf. dog nedenfor om eventuelle modstridende interesser).

Der opstilles en **overordnet målsætning** for området. Den overordnede målsætning angiver det overordnede sigte for, hvorledes området skal udvikle sig både for at sikre områdets integritet og en gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper. Målsætningen skal endvidere fremhæve de naturtyper og arter, der udgør den største arealandel af området, og endelig fremhæves forekomster af naturtyper og arter, der har stor vigtighed på nationalt og/eller biogeografisk niveau. En vurdering af denne betydning foretages efter følgende kriterier:

- Stort areal, levested eller bestand
- Få forekomster
- Truede naturtyper og arter
- Særlige danske ansvarsområder

Der opstilles desuden mere **konkrete målsætninger**, der fastlægger de langsigtede mål for udviklingen i areal og tilstand for de enkelte naturtyper og arters levesteder. Målfastsættelsen tager udgangspunkt i den tilstand, som er vurderet for naturtyper og arters levested efter tilstandsvurderingssystemet. Hvor der ikke er udviklet et sådant system, skal gunstig bevaringsstatus sikres eller genoprettes på baggrund af bedste faglige viden.

Såvel overordnet målsætning som de konkrete målsætninger rækker ud over 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold. Målsætningerne afspejler desuden en afvejning af eventuelle modstridende interesser efter retningslinjer angivet i By- og Landskabsstyrelsen 2009: "Retningslinjer for den statslige Natura 2000-planlægning: Målfastsættelse og indsatsprogram".

Overordnet målsætning for Natura 2000-området

I Natura 2000-området Silkeborgskovene er der specielt fokus på dels skovnaturtypen bøg på mor med kristtorn, som her findes med ca. ¼ af landets samlede areal af naturtypen, og dels på søerne. Området rummer endvidere et potentiale for at udvide arealet af tør hejde, mens der ikke er naturgrundlag for at øge arealet med rigkær.

- *Det overordnede mål for området er:*
Områdets skovnatur sikres en god-høj naturtilstand, kontinuitet og sammenhæng. Specielt for naturtypen bøg på mor med kristtorn, der i området udgør en meget stor arealandel, sikres der et fortsat stort, sammenhængende areal med god/høj naturtilstand. Søerne, der indgår i området, opnår god naturtilstand. Dette forudsætter en god vandkvalitet.

Områdets økologiske integritet skal sikres i form af en - for den enkelte naturtype - hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.

Konkrete målsætninger for naturtyper og arter

Der opstilles følgende konkrete målsætninger, som fastlægger de langsigtede mål for naturtyper og arter i Natura 2000 området: Silkeborgskovene:

- *Naturtyper og arter skal have en gunstig bevaringsstatus.*
- *For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse I eller II og gunstig prognose skal udviklingen i deres areal og tilstand være stabil eller i fremgang.*
- *For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse III-V og/eller ugunstig prognose skal udviklingen i deres natur/skovtilstand være i fremgang, såle-*

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

des at der opnås natur/skovtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed dertil. Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det. Navnlig for skovnaturtyperne kan der være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til arealmålet.

- *For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem og/eller med en ukendt prognose er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for bæklampret, stor vandsalamander, damflagermus og odder stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder.*
- *Naturtypeforekomster i artsklasse I målsættes til tilstandsklasse I og skal søges udvidet/sammenkædet, hvis de naturgivne forhold gør det muligt.*
- *Arealet med tør hede og hængesæk øges, hvor de naturgivne forhold gør det muligt. Arealet med tør hede søges på sigt fordoblet.*
- *Velegnede ynglevandhuller for stor vandsalamander målsættes højt og plejes i overensstemmelse med bedst kendte viden om artens krav til vandhullerne.*

Modstridende interesser

En målsætning om gunstig bevaringsstatus for en bestemt naturtype kan indebære en nedprioritering af en anden naturtype eller art, og det er nødvendigt at foretage et valg.

Naturtypen hængesæk er gået væsentligt tilbage på grund af tidligere udgrøftning af lavninger i skovområdet. Naturtypen ønskes derfor udvidet ved retablering af den oprindelige hydrologi, hvor det er naturmæssigt hensigtsmæssigt. I flere af de områder, hvor naturtypen kan udvides, har der nu etableret sig skovbevokset tørvemose eller elle- og askeskov. Øgning af arealet med hængesæk kan derfor betyde en indskrænkning af arealet med habitatnaturtyperne skovbevokset tørvemose og elle- og askeskov. Rydning af skovbevokset tørvemose og elle- og askeskov samt hævning af vandstand til genskabelse af hængesæk er arealmæssigt meget begrænset og kan ske under forudsætning af, at arealet af de to skovnaturtyper opretholdes på nationalt biogeografisk niveau.

Ved afløbet fra Slåen Sø er der fra gammel tid etableret en opstemning, der sikrer søens nuværende vandspejl. Opstemningen udgør en spærring i det fraførende vandløb Millingbæk. Hensynet til Slåensø's meget veludviklede forekomst af naturtypen 3150 næringsrig sø prioriteres her i forhold til at sikre kontinuitet uden spærringer i vandløbet Millingbæk.

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Det vurderes, at der ikke i øvrigt er modstridende Natura 2000-naturinteresser i realiseringen af denne Natura 2000-plan.

Indsatsprogram

Opfyldelsen af Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektivernes krav om gunstig bevaringsprognose er en opgave som strækker sig over lang tid og kræver en omfattende indsats over flere planperioder. Det er derfor nødvendigt at prioritere indsatsen i den enkelte planperiode. Den nationale prioritering af indsatsen i 1. planperiode er formuleret i 4 sigtelinjer, som lægger niveauet for indsatsen i planperioden. Sigtelinjerne er beskrevet i bilag 3.

Indsatsprogrammet der bygger på de 4 sigtelinjer beskriver indsatsen i den første planperiode 2010-2015 (for skovbevoksede fredskovs-pligtige arealer dog frem til 2021).

Indsatsprogrammet består af en række **generelle retningslinjer**, som skal sikre den eksisterende naturtilstand. De generelle retningslinjer gælder for alle arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget, og den nødvendige indsats vil efterfølgende blive konkretiseret i de kommunale/statslige handleplaner.

Indsatsprogrammet består desuden af en række **konkrete retningslinjer**, som skal sikre små naturarealer, ubeskyttede naturarealer og særligt truede arter og naturtyper. De konkrete retningslinjer giver en nærmere beskrivelse af den indsats, som i disse særlige tilfælde skal indarbejdes i de kommende handleplaner.

Indsatsprogrammet indeholder ikke bindende krav til kommunernes, Naturstyrelsens eller andre offentlige lodsejeres brug af de virkemidler og tiltag, som skal sikre den nødvendige indsats. Tiltag prioriteres og konkretiseres i handleplanerne eller i andre opfølgende tiltag.

Indsatsprogrammet for Natura 2000-området omfatter nedenstående generelle og konkrete retningslinjer, som tillige er vist oversigtligt i bilag 2.

Generelle retningslinjer

Indsatser efter sigtelinje 1. Areal og tilstand af udpegede naturtyper og levesteder for udpegede arter må ikke gå tilbage eller forringes.

- 1.1 *Reduktion af kvælstof-deposition fra luften på områdets habitatnaturtyper sker ved administration af husdyrgodkendelsesloven, der med ændringen af 10. februar 2011 har fastlagt et særligt beskyttelsesniveau af hensyn til bevaringsmålsætningen i Natura 2000-planlægningen. Den*

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

øvrige tilførsel af næringsstoffer til naturtyperne reduceres, herunder fra dræntilløb og fodring. For marine naturtyper, søer og vandløb reguleres tilførslen af næringsstoffer via vandplanen.

- 1.2 *Der sikres den for naturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi i tidvis våd eng, hængesæk, kildevæld, rigkær. Det undersøges nærmere, hvor der er behov for at skabe en mere hensigtsmæssig hydrologi i skovnaturtyperne, og disse steder sikres den for skovnaturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi.*
- 1.3 *De lysåbne, terrestriske naturtyper skal sikres en hensigtsmæssig ekstensiv drift og pleje. Vandløb med vandplanter sikres gode fysiske og kemiske forhold samt kontinuitet. Dette vil begunstige forekomsten af åmudderbanke, bæklampret og odder. Denne indsats sikres via vandplanlægningen. Skovnaturtyperne skal sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift i skovnaturtyper (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtigheden, primært på arealer, som i forvejen i en længere periode har haft minimal eller ingen hugst.*
- 1.4 *Der sikres velegnede levesteder for bæklampret, stor vandsalamander, damflagermus og odder.*
- 1.5 *Der sikres levesteder med individuel hensyntagen til den enkelte arts sårbarhed overfor forstyrrelser for odder og damflagermus. Nogle af landets væsentligste overvintringslokaliteter for damflagermus ligger inden for Natura 2000 område 39: Mønsted og Daugbjerg Kalkgruber og Mønsted Ådal. Disse overvintringslokaliteter sikres gennem Natura 2000-planen for dette område.*
- 1.6 *Invasive plantearter bekæmpes og deres spredning forebygges så vidt muligt og vha. bedst kendte metode.*

Konkrete retningslinjer

Indsatser efter sigtelinje 2. Små og fragmenterede habitatnaturtyper og levesteder for arter, som ikke kan opretholdes ved drift af det nuværende areal alene, sikres ved arealudvidelse, sammenkædning af arealer, pleje af naboarealer og/eller etablering af spredningskorridorer.

- 2.1 *Forekomsterne af kildevæld søges udvidet med i størrelsesordenen ca. 1 ha, hængesæk med ca. 2 ha og tør hede med ca. 2 ha (se pkt. 4.1), og forekomsterne søges sammenkædet eller forbundet med trædestensnatur, hvor de naturgivne forhold gør det muligt.*
- 2.2 *Potentielle ynglevandhuller for stor vandsalamander plejes, og der etableres i størrelsesordenen 2 -3 nye ynglevandhuller, der udformes, så de opfylder artens krav.*

Indsatser efter sigtelinje 3. Naturtyper og levesteder, som ikke er beskyttet af natur- og miljølovgivningen skal sikres.

- 3.1 Skovnaturtyper sikres. Der kan dog være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til sikring af en skovnaturtype.*
- 3.2 Konstaterede forekomster af habitatnaturtyper, der ikke er omfattet af lovgivningen, skal sikres mod ødelæggelse.*

Indsatser efter sigtelinje 4. Der skal gøres en særlig indsats for naturtyper og arter, hvis biogeografiske status er i fare for at blive alvorligt forringet i 1. planperiode.

- 4.1 Det samlede areal med tør hede søges som minimum øget med ca. 2 ha ved at indføre tilstrækkeligt lysåbne forhold og hensigtsmæssig drift på arealer med potentiale for udvikling af naturtypen.*

*Odder er spredt til stede i områdets søer og vandløb. Odderen er afhængig af natursammenhængende sø- og vandløbssystemer, tilpas uforstyrrede områder og en god fiskebestand
Foto: Kim Aaen, NatureEyes*

Forslag til mulige virkemidler

Kommunalbestyrelserne, Naturstyrelsen og andre offentlige lodsejere
Miljøministeriet, Naturstyrelsen

re/myndigheder udarbejder handleplaner, vælger virkemidler og foretager den konkrete forvaltning indenfor rammerne af indsatsprogrammet. Mulige virkemidler nævnt i bilag 2 skal derfor betragtes som eksempler på, hvorledes indsatsprogrammet kan gennemføres.

Sammenhæng og synergi med vandplan

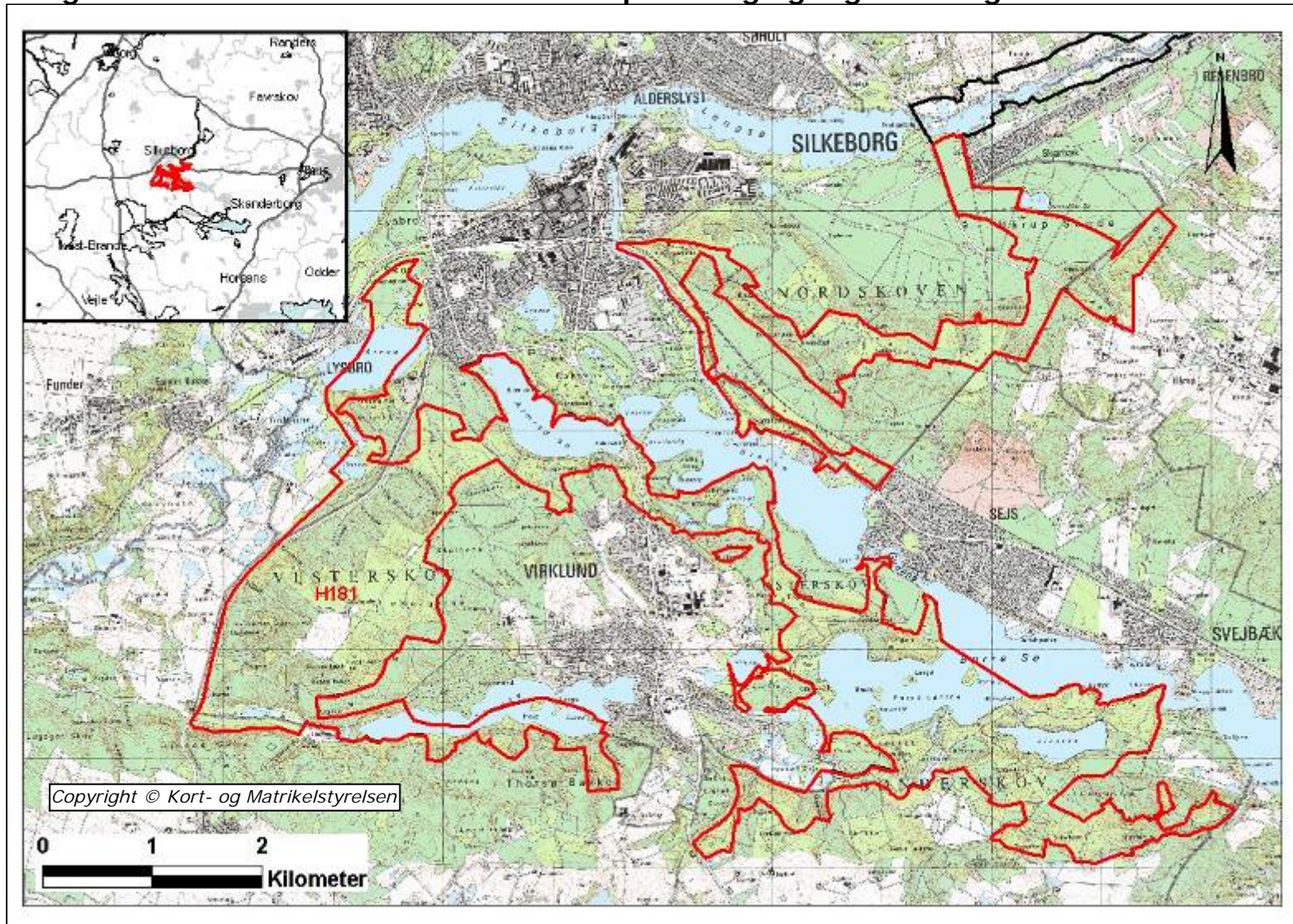
Natura 2000-planen er koordineret med vandplanen. Ifølge Vandrammedirektivet må tilstanden af vandområderne ikke forringes, og vandplanens indsatsprogram vil generelt forbedre den eksisterende vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande. Forbedringen sker ved reduktion i tilførslen af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer samt stedvis sikring af en mere naturlig hydrologi i ådale. Vandplanen vil desuden forbedre de fysiske forhold og sikre kontinuiteten på udvalgte vandløbsstrækninger. Disse indsatsforventes i de fleste tilfælde at bidrage til at forbedre tilstanden i de vandafhængige habitatnaturtyper og i levestederne for de arter, der er tilknyttet vand. Der er gode muligheder for at opnå andre synergieffekter mellem de 2 planer, men i enkelte tilfælde kan der opstå konflikter, f.eks. hvor indsats efter vandplanen medfører oversvømmelser af habitatnaturtyper eller levesteder for arter. Planlagt indsats efter vandplanen, der kan påvirke udpegningsgrundlaget i et Natura 2000-område væsentligt, skal konsekvensvurderes i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Indsatsen kan i givet fald kun gennemføres, hvis det på grundlag af bedste faglige viden dokumenteres, at aktiviteten ikke vil skade bevaringsmålsætningen for området. Potentielle konflikter mellem Vand-og Natura 2000-planen skal som udgangspunkt være afdækket i forbindelse med vedtagelse af vandplanen.

Strategisk miljøvurdering

I medfør af Bekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 af lov om miljøvurdering skal der foretages en miljøvurdering af planer og programmer, der omhandler fysisk planlægning og arealanvendelse, eller som kan påvirke et internationalt beskyttelsesområde væsentligt.

I bilag 4 er der udarbejdet en miljørapport, der belyser konsekvenserne ved at gennemføre Natura 2000-planen for område nr. 57

Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets placering og afgrænsning

Natura 2000-områdets afgrænsning. Natura 2000-området består af habitatområde H181 (rød afgrænsning). Andre Natura 2000-områder er vist med sort afgrænsning.

Bilag 2. Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler

En opsummering af Natura 2000-planens indhold, mål og indsatsprogram findes samlet i [Bilag 2](#) - opdelt på de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for det på gældende Natura 2000-område.

Se www.naturstyrelsen.dk – under opslag om plan for dette Natura 2000-område

Bilag 2 indeholder endvidere en oversigt over mulige virkemidler, der er eksempler på, hvordan indsatsprogrammet kan gennemføres.

Sammen med bilag 2 findes på hjemmesiden baggrundsmateriale for planerne samlet i basisanalyse og tillæg til basisanalyse samt henvisning til kort over forekomst af de kortlagte og tilstandsvurderede naturtyper.

Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver

Ved igangsætningen af Natura 2000-planprocessen blev der identificeret en række væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver. På baggrund heraf blev der opstillet 4 sigtelinjer, der formulerer prioriteringen af den nødvendige indsats. Sigtelinjerne sætter dermed rammerne for Natura 2000-planlægningen.

De overordnede rammer er formuleret i nedenstående bilag. Teksten indgik i idéfasen for vand- og naturplanlægningen, juni – december 2007.

Antallet af naturtyper, der kortlægges og tilstandsvurderes er siden udvidet.

Væsentlige naturopgaver

Miljøministeriet har udarbejdet en oversigt over væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen. Det er de opgaver, som tillægges den højeste prioritet i 1. planperiode fra 2010 til 2015:

Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen:

Danmark er ifølge Habitatdirektivet forpligtiget til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger, der sikrer eller genopretter en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør habitatområdernes udpegningsgrundlag.

Samtidig er Danmark forpligtet til, via gennemførelsen af Fuglebeskyttelsesdirektivet, at træffe egnede foranstaltninger med henblik på at beskytte yngle- og rasteområder for en række fuglearter.

Væsentlige trusler mod naturen

En række faktorer udgør de væsentligste trusler mod de direktivudpegede naturtyper og arter:

Næringsstofbelastning medfører markante forringelser af terrestriske naturtyper, søer, vandløb og kystnære farvande først og fremmest som følge af gødskning, afstrømning fra markarealer og kvælstofnedfald. Store mængder næringsstoffer i naturen fremmer ensartede næringskrævende artssamfund på bekostning af et alsidigt plante- og dyreliv og medfører forringede forhold for den biologiske mangfoldighed og naturtyper og arter;

Tilgroning ændrer på afgørende vis levevilkårene for en række plante- og dyrearter, herunder fuglene. Det truer også især lysåbne naturtyper som moser, enge, klitter, heder, overdrev men også egeskove ofte som følge af manglende eller utilstrækkelig drift;

Fragmentering skaber isolation af arternes bestande, hvorved de

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

risikerer at uddø. Foruden et direkte tab af naturareal, forringes de eksisterende naturtypers tilstand og deres økologiske funktioner;

Udtørring er en vedvarende trussel mod mange våde naturtyper og de tilhørende arter som følge af en ændring i de naturlige vandforhold;

Invasive arter er ikke hjemmehørende arter, der spreder sig. De optager plads og fortrænger det oprindelige plante- og dyreliv og findes i dag på mange naturarealer;

Forstyrrelse kan være en afgørende faktor navnlig for truede og sårbare arter, der på grund af levevis og specifikke krav til levested, vil være følsomme overfor menneskelige aktiviteter. Ofte vil truslerne påvirke i samme retning. For eksempel er tilgroning ofte en effekt af næringsstof-belastning og udtørring, tillige er presset på mange arter højt på grund af fragmentering, og det øges yderligere med forekomst af for eksempel invasive arter og menneskelig forstyrrelse.

Overordnet målsætning

Målsætningen er, at de udpegede naturtyper og arter på sigt opnår "gunstig bevaringsstatus". Der skal opstilles en langsigtet målsætning for hvert af de udpegede Natura 2000-områder.

Målsætningen rækker udover 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold og i de udpegede områder som helhed.

Sigtelinjer for indsatsen i 1. planperiode

Natura 2000-planen skal under hensynstagen til den overordnede målsætning opstille konkrete retningslinjer for indsatsen i 1. planperiode for hvert enkelt beskyttelsesområde. Det kan være en indsats, som strækker sig ud over planperioden, men som skal iværksættes nu.

Opfyldelsen af Habitat- og Fuglebeskyttelses-direktivernes krav om "gunstig bevaringsstatus" er en opgave, som strækker sig over lang tid og kræver en omfattende indsats. Det er derfor nødvendigt at prioritere og målrette indsatsen i den enkelte planperiode. Den nationale prioritering af indsatsen i 1. planperiode fokuserer på at sikre naturtilstanden for udpegede naturtyper og bestandene for udpegede arter. Der vil på baggrund af naturmæssige forskelligheder være regionale forskelle i gennemførelsen af indsatsen.

Sikring af naturtilstanden af eksisterende naturarealer og arter i beskyttelsesområderne

Ifølge direktiverne skal de naturtyper og arter, der udgør områdernes udpegningsgrundlag, have en gunstig bevaringsstatus. Der er således en forpligtigelse til at sikre naturen mindst samme tilstand som ved

direktivernes ikrafttræden. Dette kræver ofte en løbende driftsindsats og en vedvarende indsats mod næringsstofbelastningen på de eksisterende naturarealer for at opretholde eller genoprette dem i samme tilstand.

Sikring af de små naturarealer

De små naturarealer er ofte i dårlig naturtilstand, blandt andet fordi de er så små, at påvirkningen fra omgivende arealer har stor betydning. En udvidelse af små naturarealer indenfor beskyttelsesområderne samt eventuelt sammenkædning af arealer via spredningskorridorer og trædesten kan være nødvendig for at opretholde naturtilstanden også på længere sigt.

Sikring af naturtyper og levesteder som lovligt kan ødelægges

Der skal ske en sikring af de naturtyper og levesteder, der ikke er beskyttet mod aktiviteter, som direkte kan ødelægge dem. Det drejer sig for eksempel om skovens naturtyper og sten- og boblerev på havet. Der vil derudover være andre ikke beskyttede levesteder for visse af direktivernes arter, hvor en sikring kan være nødvendig, for eksempel for visse fuglearter.

Indsats for truede naturtyper og arter

For naturtyper og arter, hvis status på landsplan er i fare for at blive voldsomt forringet i 1. planperiode, og hvor der er en fare for, at de forsvinder fra den danske natur på sigt kan en egentlig naturgenopretningsindsats og/eller målrettet drift være nødvendig. Som eksempler på truede naturtyper og arter kan nævnes højmoser, eremit og sortterne.

Natura 2000-planlægningen fastlægger desuden retningslinjer for myndighedernes skønsmæssige beføjelser efter lovgivningen i øvrigt.

Natura 2000 og Vandrammedirektivet

Gennemførelsen af Vandrammedirektivet og vandplanerne forventes at bidrage til at imødegå nogle af ovennævnte trusler. Eksempelvis genskabes nye naturområder i ådale, og vandkvaliteten vil blive forbedret. Omfanget af synergieffekten mellem Natura 2000 og Vandrammedirektivet vil blive tydelig undervejs i planprocessen. For vandforekomster, der også er omfattet af Natura 2000-direktiverne, vil det strengeste af miljømålene være gældende.

Med målbekendtgørelsen er der fastlagt nærmere retningslinjer for fastsættelse af mål i Natura 2000-områderne og defineret en 5-trinsskala for naturtilstanden i 18 lysåbne naturtyper. Et tilsvarende tilstandssystem er under udarbejdelse for de 10 skovnaturtyper og for direktivernes arter. På et senere tidspunkt vil et tilstandssystem for såvel de ferske som de marine naturtyper blive udarbejdet.

Bilag 4. Miljørapport for Natura 2000-planen

Miljørapport for N57 Silkeborgskovene

- kan læses på Naturstyrelsen hjemmeside, se www.naturstyrelsen.dk under opslag om plan for dette Natura 2000-område

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk